GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. kr. 15., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 12. Wtorek 15. stycznia 1850. Rok bieżący gazety **39.**

PRZEGLAD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

LWÓW, 9. stycznia. Wyrokiem prawnym z dnia 4go stycznia 1850 Bazyli Bilński, rodem z Machnate, cyrkułu Samborskiego, 30 lat mający, religii gr. katolickiej, bezżenny, zarobnik, za powtórne przekroczenie przepisów paszportowych i podburzające mowy skazany został na dwumiesięczny areszt w sztokhauzie w kajdanach, a wyrok ten potwierdzony w wyższej instancyi ogłoszono i wykonano dnia dzisiejszego.

Z c. k. wojskowej komisyi śledczej sekcyi II.

LWÓW, 3. stycznia. Na założenie szkoły trywialnej w Ihrowicy obowiązała się tamtejsza gmina do następujących składek. a to: każdy kmieć rocznie po 2 r. m. k. i 16 garncy twardego zboża; każdy włościanin na półgruncie rocznie po 1 r. m. k. i 8 garncy twardego zboża; każdy włościanin na ćwierć gruncie rocznie po 30 k. m. k. i 4 garncy twardego zboża, a każdy chałupnik po 12 k. m. k. rocznie, któreto składki wynoszą razem sto piętnaście (115) złr. 54 kr. m. k. i 28 korcy 20 garncy twardego zboża. Oprócz tego deklarowała się ta gmina dać na opał szkoły 9 kóp okłotów, a gdy będzie większa potrzeba, dodać jeszcze o jednę kopę więcej, i podjęła się starać o wybudowanie szkoły. Tamtejszy właściciel dóbr Onufry kawaler Turkuł ofiarował na powyższy cel roczną składkę 10 r. m. k.; tamtejszy gr. kat. proboszcz i Tarnopolski wicedziekan Hilary Snieżyński roczną składkę 5 r. m. k., a tamtejszy izraelicki mieszkaniec Dawid Breitenbaum roczną składkę 2 r. m. k.

Ponieważ przezto zapewnione jest uposażenie nauczyciela trywialnego, pozwolono więc na założenie trywialnej szkoły w Ihrowicy i wydano rozporządzenie, by jak najprędzej rozpoczęto naukę szkolną; tym zaś którzy się do tego pożytecznego zamiaru przyczynili, wyraża rząd swe względy, i podaje ten chwalebny czyn dla zachęty drugich do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Lwów, dnia 15. stycznia. Wczoraj odbyła się u nas uroczystość instalacyi Arcypasterza osieroconej od trzech lat dyecyzyi naszej. JX. Arcybiskup Nomina'. Łukasz Baraniecki po otrzymanej w dniu poprzedzającym konsekracyi wprowadzony dziś został w obec wysokich Władz cywilnych i wojskowych na archykatedrę arcybiskupią z wszelką okazałością przy tym obrzędzie zwyczajną, a lud licznie zgromadzony powitał Go z uniesieniem przyjmując pobożnie w duchu wiary i pokory chrześciańskie błogosławieństwo Arcypasterza Swego.

(Wiadomości bieżące. — Projekt ministra sprawiedliwości.)

Wiedeń, 10. stycznia. Wkrótce wyjdzie projekt ministra sprawiedliwości tyczący się uzupełniających rozporządzeń, które się z powodu najwyższego zezwolenia głównych zarysów organizacyi sądów w Węgrzech stały potrzebnemi.

Pierwsze z tych rozporządzeń tyczy się założenia i dalszego prowadzenia ksiąg gruntowych i tabularnych dla gruntów chłopskich i miejskich. Aż do uregulowania stosunków poddańczych nie można zakładać ksiąg hypotekarnych dla gruntów szlacheckich. Drugie rozporządzenie tyczy się postanowienia względem kompetencyi pojedyńczych klas sądów kryminalnych, i reguluje oraz procedurę w sprawach kryminalnych. (O zbrodniach z najcięższą karą mają decydować sądy krajowe, o zbrodniach z karą trzymiesięcznego aż do trzyletniego więzienia decydują kolegialne sądy obwodowe — nakoniec o zbrodniach z przyznaczeniem kary najwięcej trzymiesięcznego więzienia decydują sądy obwodowe.) Nowy już przygotowany regulamin procedury w sprawach kryminalnych tymczasowo jeszcze niewejdzie w życie. Z tego powodu zostaje postępowanie ustne w niższych instancyach a pisemne w obydwóch instancyach wyższych tymczasowo jeszcze w używaniu, dodano tylko niektóre modyfikacye zastosowane do wymagań czasu jak n. p. zniesienie różnicy zachowywanej między szlachtą a nieszlachtą. W każdym razie zabezpieczają one osobistą wolność obywateli i równość ich przed prawem. Wydano także jak najściślejsze przepisy względem miary dowodów podejrzenia potrzebnej do rozpoczęcia indagacyi, względem wypadków, kiedy i w jaki sposób mają być przedsiębrane aresztacye, względem percepowania obżałowanego w przeciągu 24 godzin itp. Trzecie i czwarte uzupełniające rozporządzenie tyczy się przeniesienia funkcyj należących dotychczas w sprawach wexlowych do wice - jespana, stuhlrichtera, magistratów, kapitanów lub notaryuszów — na nowo uorganizowane sądy. Oprócz tego stały się potrzebnemi niektóre przepisy tyczące się oddania procesów konkursowych sądom krajowym lub kolegialnym w miarę sumarycznego lub formalnego onych traktowania. Projekt i należące do niego rozporządzenia potwierdzony został przez J. M. Węgier i Cesarza dnia 28. grudnia r. z. dla Wojewodiny.

Dla zajmowania się promocyami w wojsku mianowana będzie w Wiedniu komisya złożona z jednego jenerała każdego z 4 korpusów armii i jednego należącego do korpusu bana. Od decyzyi tej komisyi zależeć będzie, czyli według przedłożonych kwalifikacyj ma nastąpić nadzwyczajna promocya, podwyższenie rangi lub preterycya.

Wczoraj wieczór o kwadrans na dziewiątą przybył tu w zupełnem zdrowiu Jego Cesarzewiczowska Mość Arcyksiążę Jan i wysiadł w swojem prywatnem mieszkaniu.

Jego królewiczowska Mość panujący książę Modeny przejeżdżał tędy wczoraj w towarzystwie swego adjutanta hrabi Forni.

Najnowsze wiadomości z Rzymu donoszą z pewnością, że papież 15. lub 16. t. m. tam jest spodziewany. Rzeczy jego już są spakowane do podróży. (K. lit.)

(Zakres działania nowych kapitanatów powiatowych. — Przesełki przy nowo-ukonstytuowanych władzach.)

Wiedeń, 9. stycznia. Na mocy rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych mają nowe kapitaństwa powiatowe przy rozpoczęciu swego urzędowania tylko te sprawy objąć i dalej prowadzić, które według instrukcyi wchodzą w obręb ich działalności, zatem nie te, jakie według zasad nowej politycznej organizacyi mają przejść od dotychczasowych zwierzchności do innych władz i organów. — Do tej kategoryi należy szczególnie wykonanie władzy sądowniczej w ciężkich przestępstwach policyjnych, w której - to mierze było przepisano, że władze polityczne nie mogą wcale żądanego wywierać wpływu na sądownictwo w ciężkich przestępstwach politycznych, i że ministeryum sprawiedliwości wyda w pomienionym względzie wkrótce osobne rozporządzenie, do którego - to czasu mają d tychczasowe instancye sądownicze wypełniać swoją urzędową czynność.

— Dla uregulowania tymczasowo przesełek przy nowo ukonstytuowanych władzach, upoważniło ministeryum spraw wewnętrznych każdego kapitana powiatowego do wydania potrzebnych zarządzeń względem przyjęcia posłańców, tudzież co się tycze ich wysełania i zapłaty. Ostateczne postanowienie względem wydzielania kosztów przesełkowych pozostawia się do obrad i decyzyi gminy powiatowej. Kapitaństwo powiatowe ma używać posłańców w sprawach tyczących się służby publicznej. Komunikacya władz politycznych pomiędzy sobą lub z innemi zwierzchnościami odbywać się ma przez pocztę, i tylko w wypadkach wcale zwłoki niecierpiących przez umyślnych posłańców na koszt skarbu publicznego. (Ll.)

(Ogłoszenie banku.)

Wiedeń, 9. stycznia. Wczoraj wyszło tu następujące ogłoszenie banku: „Dodatkowo do obwieszczenia tutejszego z 24. grudnia r. z. podaje się niniejszem do wiadomości publicznej, że dywidenda dla drugiego półrocza 1849 na 35 reńskich B. V. za każdą akcyę bankową oznaczona została.

Tę kwotę 35 r. B. V. za akcyę można zacząwszy od 8. stycznia r. b., albo za złożeniem kuponów alboteż za kwitem opatrzonym stemplem klasycznym, odbierać w tutejszej kasie akcyj bankowych. — Z przypadającego ztąd jeszcze zysku za rok 1849 będzie suma 400,000 r. użytą na częściowe pokrycie kosztów gmachu bankowego, a 876,724 r. 47¼ kr. mają być włożone do rezerwowego funduszu instytutu.

—— 8. stycznia 1850. Pipitz, gubernator banku. Sina, zastępca gubernatora banku. Mayer, dyrektor banku. (Lld.)

(Sejm księstwa Karyntyi.)

Wiedeń, 9. stycznia. Z powodu ogłoszonej dziś konstytucyi dla księstwa Karyntyi zbierze się w krótce już sejm w Klagenfurcie.

Sejm księstwa Karyntyi składać się będzie z 30stu deputowanych, mianowicie: a) z 10 deputowanych najwyżej upodatkowanej części ludności; b) z 10ciu reprezentantów wymienionych w regula-

minie wyborczym miast, miasteczek i miejsc handlowych; a c) z 10 deputowanych reszty gmin krajowych.

Pomnożony wydział krajowy składa się z członków i zastępców tegoż wydziału, z trzech reprezentantów gminy Klagenfurckiej, jednego gminy miasta Villach i z wybranych absolutną większością głosów po 3 deputowanych z każdego politycznego wydziału obwodowego w księstwie Karyntyi. (Lld.)

(Wykaz dotychczasowych dochodów Węgier.)

Wiedeń, 9. stycznia. „Magyar Hirlap" podaje następujący wykaz dotychczasowych dochodów Węgier: Podatki wojenne: 4,395,244 złr. 38½ kr.; podatki od bankructw: 610,040 złr. 50kr.; podatki zarobkowe: 75,000 złr.; taxy wolnych miast królewskich: 18,041 złr; taxy 16stu miast Spiskich z 1823 roku pod tytułem: duchowna pomoc do utrzymywania twierdz 68,000 złr.; taxa tolerancyjna żydów: 158,700 złr.; dochody dominiów skarbowych: 2,568,000 złr.; dochody z górnictwa: 457,000 złr.; z nieobsadzonych beneficyów księskich 98,000 złr.; cła i opłaty tak zwane „trzydziestkowe": 5,458,000 złr.; kopalnie soli: 9,985,000 złr.; loterya: 436,000 zr.; poczta: 154,000 złr.; taxy od nagród: 119,000 zlr,; dochody z rozmaitych funduszów: 54,000 złr.; z darowizn: 484,000 złr.; z dóbr fiskalnych: 160,000 złr.; rozmaite dochody pomniejsze: 120,000 złr.; — podatki wojenne w Siedmiogrodzie: 1,500,000 złr.; od bankrutw: 140,000 złr.; dochody z dóbr fiskalnych: 100,000 złr.; kopalnie kruszczów: 1,678,108 złr,; cła i opłate trzydziestkowe; 600,000 złr.; sól: 1,400,000 złr.;— do tego należą jeszcze podatki z pogranicza wojskowego jako też dochody z zakładów kontumacyjnych i lasów w ogóle: 1,500,230 złr. Tak tedy wynosiły dochody należących do korony węgierskiej krajów około 34,183,365 złr. 50½ kr.

Umieszczona w „Magyar Hirlap" korespondencya z Baczki wychwala dawniejszy stosunek braterstwa pomiędzy narodowościami Baszki i przychylne dla rządu usposobienie komitatu tego, a w końcu dodaje, że udział jego w zaburzeniach przeszłorocznych niebył niczém innem, jak tylko aktem obrony własnej przeciw powstaniu serbskiemu, które jednakże bynajmniej niezasługuje na nazwę politycznego i w interesie jedności państwa przedsięwziętego ruchu. (Lld.)

(Słowa księcia Karola Schwarzenberga, namiestnika Lombardyi w obec kongregacyi municypalnej.)

Medyolan, 2. stycznia. C. k namiestnik w Lombardyi, książę Karol Schwarzenberg przyjmował dzisiaj z wielką serdecznością naszą municypalną kongregacyę, i wyraził się przed nią następnie:

„Przyjmuję z podzięką wyraz uczuć od reprezentantów tego miasta stołecznego Lombardyi, i podaję im dłoń do zgody, puszczając całą przeszłość w niepamięć. Mam też nadzieję, że miasto Medyolan zapomniawszy o minionych niespokojnościach przyłoży się rozsądnem swem postępowaniem do zrealizowania liberalnych instytucyj, które będą rękojmią dla narodowego rozwoju. Jest-to mojem życzeniem, aby kongregacya municypalna uwiadomiła współobywateli swoich o podzielanych przezemnie uczuciach lojalnych."

„Miasto tak ludne, ognisko tylu bogactw i takiej kultury, może bez wątpienia przykładem swym wywierać wielki wpływ na inne miasta Lombardyi, i pobudzić umysły do umiarkowania i spokoju, które mogą zapewnić pomyślność kraju, wznieść kunszta, handel i wszelkie pożyteczne umiejętności." (Lld.)

(Zwolnienie stanu oblężenia. — Kwestya wolnego portu.)

Wenecya, 4. stycznia, Ponieważ ludność tutejsza okazywała przy każdej sposobności godne pochwały usposobienie, przeto przyznano jej mimo trwającego jeszcze wyjątkowego stanu niektóre szczególne względy, które tem większą radość tu wzbudziły, zwłaszcza że odpowiednie są tutejszym stosunkom lokalnym, a w ogólności świadczą o łagodnem postępowaniu rządu. Jak wiadomo zachowuje się w Wenecyi oddawny zwyczaj spędzania większą część nocy po-za domem. Dla wielu więc było to wielce niedogodną i przykrą rzeczą, kiedy z uderzeniem pierwszej godziny po północy nikt się nie śmiał na ulicy pokazać, aby się nie dostać do aresztu. Zwyczajnie też odbywała się podczas święta Bożego narodzenia msza św. w wielu kościołach już o północy. Na mocy rozporządzenia naszego cywilnego i wojskowego gubernatora mógł każdy o tej porze udać się do kościoła. — Przez całą noc zwiedzały wszystkie klasy ludu oświetlone i przybrane jak najpyszniej świątynie.

Spokoju i porządku w niczem nie nadwerężono, i żaden nie wydarzył się przykry wypadek. Była-to radośna niespodzianka, kiedy zaraz po tem wyszła proklamacya jeneralnego gubernatora, Feldmarszałka hr. Radeckiego, tej treści: iż ze względu na spokojne potąd zachowanie się ludności udziela się wyjątkowe pozwolenie do wychodu o każdej którejkolwiek godzinie; zaczem wszelkie w tej mierze ograniczenia ustały.

Według ostatniego obwieszczenia rozstrzygnięta już została stanowczo najważniejsza obecnie kwestya tycząca się wolnego portu. Z dniem 1. lutego 1850 ustaje wolny port Wenecyi, i ogranicza się tylko na wyspę St. Giorgio, a stosunki jego tak będą uregulowane, jak to już przed rokiem 1829 w którym wolny port zaprowadzono — miało-miejsce. Nie można zresztą temu zaprzeczyć, że ważny ten środek sprowadzi przynajmniej na wstępie dotkliwe dla nieszczęśnego miasta Wenecyi skutki. Zresztą przekonani tu są, że zniesienie wolnego portu przyniesie z czasem dla miasta więcej pożytku niż szkody. (Ll.)

(Ogłoszenie jenerała Mayerhoffer, prowizorycznego szefa krajowego w Temesskim Banacie i w województwie Serbskiém.)

Zemlin, 31. grudnia. Jenerał Meyerhoffer, jako prowizoryczny szef krajowy w Temeszańskim Banacie i w województwie, spodziewany tu jest codziennie. Wydał on naprzód już następujące ogłoszenie:

„J. M. nasz najłaskawszy Cesarz i Pan, Franciszek Józef I., raczył mianować mnie prowizorycznym szefem kraju w oznaczonym w najw. patencie z 18. listopada r. b. administracyjnym obrębie serbskiego województwa i Temeszańskiego Banatu, a od w. ministerstw opatrzony zostałem potrzebnemi do tej funkcyi instrukcyami.

Dobro kraju zabezpieczyć a życzeniom ludności według wszelkiej możności i jak najwcześniej zadość uczynić, było-to w najwyższym zamiarze przy poruczeniu mi tej posady, i jest treścią udzielonych mi od c. k. rządu instrukcyj.

Wchodzę w znajome mi z doświadczenia własnego w dwóch trudnych latach, stosunki — pomiędzy wierne, w przygodzie niegdyś niezachwiane przyjacioły, — przybywam w tej nadziei, że i mnie nawzajem uznają za swego przyjaciela, i w każdym względzie zechcą wspierać zaufaniem, czynem i poważaniem swem dla praw; przezco przy najpotrzebniejszej przedewszystkiem pomocy bożej i według przychylnych życzeń wszystkich dobrze myślących w cesarstwie, będziemy mogli dokonać znakomite dzieło nowej, na równouprawnieniu, wzajemnej życzliwości i zjednoczonej sile zasadzającej się konstytucyi.

Wzywam mieszkańców wszelkich narodowości do pojednania się i zgody, do wzajemnego odpuszczenia sobie i pomocy: co jest obowiązkiem i przykazem religii, obyczajności i własnej korzyści. Słudzy kościoła i administracyi rządowej dali już ze siebie dobry w tej mierze przykład dla ludności, — jakoż jest to obowiązek, przy którym — zacząwszy najprzód od siebie samego, będę obstawał z niezachwianem postanowieniem i należytą surowością.

Przeciw złoczyńcom i wichrzycielom każdego rodzaju podane mi są odpowiedne środki zwierzchnicze, i postanowiłem niezmiennie użyć ich w potrzebie: tym sposobem spodziewam się przynieść wszystkim dobrzemyślącym również i w tym względzie rękojmię pokoju, przywrócenia znów dobrego bytu i rozsądnego postępu; jakoż według tego postanowiłem wypełniać urząd mój jako wierny sługa naszego cesarza, naszej wspólnej ojczyzny i dobra błogosławionego kraju zamieszkanego od ludów serbskiego województwa i Temeszańskiego Banatu. —

Wiedeń, 20. grudnia 1849. — Mayerhoffer."

(Kurs wiedeński z 9. stycznia 1850.)

Obligacye długu państwa 5% — 95¹¹/₁₆; 4½% — 84³/₁₆; 4% — 74¼; 2½% — 50. Akcye bank. 1155. Losy z 1834 roku 173; z 1839 roku — 109. Akcye kolei półn. 109¼.

Ameryka.

(Wychodźcy madjarscy w Nowym-Yorku. — Wiadomości z Kalifornii.)

Dziennik New-York-Herald donosi o przybyciu wielkiej liczby madyarskich wychodźców do Nowego-Yorku; między nimi znajdował się znany z Komorn Ujhazy wraz z swoją familią. Z nowo przybyłych ściągnęła na siebie Polka Apolonia Jagełło tak dalece uwagę, że Astor-House, teraźniejsze miejsce pobytu emigrantów, przez cały dzień było oblężone w całem znaczeniu tego słowa.

Prywatne wiadomości z St. Francesco donoszą, że w tem mieście powstała gmina izraelicka i zaprowadziła już regularne nabożeństwo, które w jesieni w święto żydowskiego Nowego roku bardzo licznie odwidzane było. Między członkami najrozmaitszych wyznań w tym złotym kraju okazuje się w ogóle wielka usilność utrzymania religijnego życia.

Hyszpania.

(Izba deputowanych. — Dekret królewski względem nominacyi gubernatorów prowincyonalnych. — Usiłowania nunyzusza papiezkiego.)

Madryt, 30. grudnia. Wczorajsze posiedzenie izby było bardzo burzliwe, chodziło o sprawdzenie wyboru deputowanego Ortega. Pan Ordax twierdził, że gabinet Narvaeza naród i tron uciska. Minister marynarki starał się tę burzę tem zażegnać, iż oświadczył, że pan Ordax sam jest od swej partyi opuszczony, że wyrazy jego tchną osobistością, na które gabinet nie potrzebuje zwracać uwagi. Temu zaprzeczył pan Olozaga; mniejszość podziela zdanie pana Ordax. Potwierdzono wybór pana Ortega.

Gazeta urzędowa zawiera dziś królewski dekret pod względem nominacyi gubernatorów porwincyjnych w miejsce intendantów i szefów politycznych. Gubernatorowie dzielą się na 4 klasy; pierwsza z nich pobiera płacę 60,000 realów, druga 45,000, trzecia 40,000, czwarta 35,000 realów. Gubernatorowie zostają z ministrami wprost w związku. Gubernatorów pierwszej klasy jest 8, drugiej 9, trzeciej 12, a czwartej 19.

Nuncyusz stara się, aby dla papieża utworzono gwardyę ochotników. Rząd nie powziął jeszcze w tej mierze żadnego postanowienia.

Anglia.

(Bandera żałobna. — Zniżenia cła. — Wiadomości z Egyptu.)

Londyn, 4. stycznia. Znaczna liczba okrętów w Londynie, Liverpool i Bristol wywiesiła dnia 1. stycznia banderę żałobną z powodu weszłych w życie nowych ustaw żeglugi.

Co do postanowionych rosyjskich zniżeń cła dowiadujemy się teraz, że ²/₃ upodatkowanych potąd artykułów na przyszłość mają być wprowadzane bez opłaty, na kilka zaś produktów surowych, które dotychczas były kontrabandą, ma być nałożone stosowne cło wartości. Mianowicie przypuszczenie żelaza wielką korzyść przyniesie krajowi. W ciągu roku wejdą te nowe ustawy w życie. — Obadwa synowie Cesarza marokkańskiego odbyli pielgrzymkę do Mekki i powrócili przez Maltę do Tanger.

Abbas Basza wyjechał do wyższego Egiptu dla rozpoczęcia budowli większych kanałów. Słychać że rząd egipski zamierza ograniczyć wydatki publiczne, aby znowu napełnić kasy wicekróla. Także i handel stara on się wszelkiemi środkami opanować. Posady gubernatorów prowincyi otrzymują tylko ci, którzy tym dążnościom zupełnie ulegają. Obrót pieniężny widocznie się zmniejsza. (D. R.)

Francya.

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 5. stycznia.)

Paryż, 5. stycznia. Zgromadzenie prawodawcze głosowało na dzisiejszem posiedzeniu nad wyborem czwartego wice-prezydenta; z pomiędzy 453 głosujących otrzymał najwięcej głosów p. Bedeau, mianowicie 226, brakowało mu tylko jednego głosu, aby był mianowanym. Wice-prezydent Baroche oznajmił, że p. Dupin podziękował za prezydenturę izby, ponieważ nie znaczną większością został wybrany. W poniedziałek odbędzie się nowy wybór. Potem przystąpiła izba do dalszej debaty nad kwestyą republiki Montevideo. Pan P. Thiers zabrał głos, oświadczając na wstępie, iż mu się usprawiedliwić należy, że w tej kwestyi niepodziela zdania ministerstwa. Przekonanie jego zniewala go do tego. To przekonanie ma on już od lat dziesięciu i ani na chwilę go niezmienił. Mowca dowodził przedewszystkiem, iż ta wojna nieprzywiedzie do konfliktu z Anglią ani z północną Ameryką. Francya powinna wszelkiemi siłami dążyć do obalenia dyktatora Rosas dla ocalenia swego handlu, swoich rodaków, swojej sprawiedliwości, swego honoru. Anglicy i północni Amerykanie opanowali handel węglami i bawełną, Francuzów mordowano, krew przelana woła o zemstę. Mowca uważa powody przytoczone przez ministrów, niechcących w żaden sposób wojny, za tak błahe, iż wbrew oświadcza, że pan Lahitte tej kwestyi nierozumie. Ministrowie sprzeciwiają się temu. Pan Thiers obstaje jednak przy swojem zdaniu i opisuje stosunki w Buenos-Ayres i Montevideo. Skreślenie tych stosunków wypada na niekorzyść Buenos-Ayres. Mowca dowodzi dalej potrzebę, że Montevideo niepowinno być zawisłe od Rosasa i że Francya z powodu traktatów swoich z Brazylią powinna działać energicznie. Honor Francyi wymaga, aby rząd wspierał Montevideo, Francya bowiem pierwsza dała broń do rąk tamtejszym walecznym obrońcom. Mowca krytykuje bardzo surowo traktat Lepredoura, i kończy uwagą, że wojna niebędzie znaczną. Jeżeli marynarka francuska niema służyć do utrzymania honoru Francyi, do czegoż tak znaczny budżet 140 milionów? Zarzuca on politykę, którą rząd zachowuje, tego wymaga jego honor, albowiem ta polityka jest niestałą, chwiejącą. Pan Thiers odebrał od swoich kolegów serdeczne podziękowanie, i schodzi z mownicy śród powszechnych oklasków. Minister sprawiedliwości oświadczył, że gabinet nie wyrzeka się wojny, lecz chce oraz zapewnić interesa narodu. Dalszy ciąg debaty odroczono.

(Pan Dupin nie obrany prezydentem izby.)

Paryż, 5. stycznia. Dymisya deputowanego Dupin z prezydentury izby, lubo tylko przemijająca, jest wszelako faktem wielkiej wagi. Dupin sądził się być zniewolonym do zrzeczenia się zaszczytu prezydentury, ponieważ jak w swojem piśmie się wyraził, za mało otrzymał głosów, aby mógł kierować zgromadzeniem. Niepodlega żadnej wątpliwości, że p Dupin znowu znaczną większością będzie wybrany, lecz ostatnie skrutynium wraz z głosowaniem nad wyborem pana Bedeau i innemi głosowaniami dni ostatnich wywołało jako symptom rozdwojenia panującego w izbie wielką senzacyę. W samej rzeczy niespodziewano się wcale, aby niechęć większości przeciw prezydentowi republiki nagle się zwróciła przeciw jednemu z najzasłużeńszych członków większości, którego wcale niemożna podejrzywać o bonapartyzm. Dupin ma właśnie tę niezaprzeczoną zasługę, iż przedstawia potrzeby teraźniejszego położenia politycznego, lubo nienależy do żadnego stronnictwa. Dla tego też legitymiści będą musieli się poddać. Naprożno szukają w różnych stronach prezydującego, wnet chcianoby wybrać pana Barrot, wnet p. Dufaure, wnet Berryera, a nawet Thiersa, lecz przy bliższem zastanowieniu okazuje się, że żadne z tych nazwisk niebędzie miało za sobą więcej jak 100 głosów, a więc mniej aniżeli ma za sobą kandydat stronnictwa góry. Jestto smutny dowód rozdwojenia większości. Z tego też powodu liczy pan Dupin na to, iż przy nowym wyborze rozmaite frakcye większości mimowolnie znowu się pojednają. (D. R.)

(Poczta francuska z dnia 5. stycznia.)

Paryż, 5. stycznia. Monitor zawiera dziś nominacye w urzędzie sądowniczym. Mianowano wielu nowych sędziów pokoju, częścią w miejsce tych, którzy pomarli, częścią dla zastąpienia tych, którzy z powodu socyalizmu złożeni są z urzędu.

Spór rzeczypospolitej francuskiej z wyspami Sandwichskiemi, ma być po dobremu zagodzony. Rozpoczęto o traktat handlowy nowe układy.

Dla zapobieżenia pomyłkom, które w ostatnim czasie podczas proklamowania głosów popełniono, zaproponowano, by wotum, które nie zawiera większości nad pięć głosów, aż po najstaranniejszem rozpoznawaniu ogłaszano.

— Słychać, że książę Joinville już od kilku dni jest w Paryżu.

— Powrót hrabi Duchatel, byłego ministra Ludwika Filipa do Paryża, jest przedmiotem powszechnej rozmowy; powrót ten miał być wywołany przez sprawozdanie komisyi względem grobu Napoleona.

— Admirał Baudin, prefekt marynarki w Tulonie, powołany jest do Paryża. Rząd chce od tego doświadczonego marynarza zasiągnąć rady w kwestyi Montevideo.

National utrzymuje, że mianowanie gubernatora domu inwalidów marszałkiem Francyi, jest bezprawne. Jerome Bonaparte mianowany był przez swego brata, Cesarza, jenerałem dywizyi, niezasłużywszy na ten stopień. Później jako król Westfalii wystąpił z wojska francuskiego, i nigdy już niebył do armii przyjęty.

— W roku 1849 wyszło we Francyi 7378 książek, z których 7075 są całkiem nowe produkcye; 43 dzieł wyszło w różnych dyalektach. Literatura zagraniczna wydała 303 książek, to jest 48 angielskich, 15 niemieckich, 1 arabską, 44 hyszpańskich, 46 greckich, 4 hebrajskich, 28 włoskich, 101 łacińskich, 1 polską, 11 portugalskich, 1 rosyjską i 1 hindostańską. Dzieło: „Elementarne zasady chrześciańskiej wiary“ wyszło w ośmiu językach, jestto gatunek polyglota.

— Według dziennika Evenement, liczba reprezentantów, którzy dnia 1. stycznia udali się do pałacu Elysée dla złożenia gratulacyi Ludwikowi Bonapartemu, nieprzechodziła pięciudziesiąt.

— Przez zatrute cukry, które pewnej damie od nieznajomego przesłano, a któremi ona zaraz kilka osób u siebie częstowała, umarło trzy; drugie dwie uratowano spieszną lekarską pomocą. Policya rozpoczęła śledztwo i wykonała już kilka aresztacyj.

(Kurs giełdy paryskiéj z 7. stycznia.)

Renty 5% 93.15; 3% — 57. 2385. Hysz. Akcye bankp. 29³/₈.

Włochy.

(Instalacya biur izby deputowanych.)

Turyn, 31. grudnia. Dziś odbyła się instalacya biur izby. — Prezydent senior miał przed swem ustąpieniem przemowę, również i nowy prezydent izby Pinelli przemówił kilka słów. Po nim zabrał głos minister spraw wewnętrznych i odczytał swój program. — Pod względem wewnętrznej polityki rządu rzekł następujące słowa: „Wolne i wierne przywiązanie do naszych traktatów, szczera przyjaźń dla naszych przyjaciół, i szlachetna niepodległość dla wszystkich.“

(Papież spodziewany w Rzymie.)

Rzym, 24. grudnia. Papież jest spodziewany, a francuska armia ma być zredukowana na 16,000 ludzi. Lambruschini ma złożyć komisyę rządową, a Antonelli odjedzie jako poseł do kilku dworów katolickich. (J. d. D.)

(Projekt względem zaprowadzenia nowego Święto-Pietrza.)

Rzym, w grudniu. Wydanem właśnie-co we Florencyi — jak mówią przez jakiegoś Anglika napisanem pisemku: Questione Romana, w którem autor usiłuje wykazać niezwalczoną trudność pogodzenia zarazem duchownej i świeckiej władzy papiezkiej, mimo to jednak wyraźnie przyznaje, że niezawisłość głowy katolickiego kościoła konieczną jest potrzebą, — przychodzi przedmiot do mowy, którym jeszcze przed wstąpieniem Piusa IX. na tron zajmowali się najznakomitsi publicyści Toskanii. Tyczy on się udziału całej katolickiej Europy w utrzymaniu powagi i świetności pontyfikatu, a to przyczynieniem się wspólnem do przywiązanych z tem wydatków, mianowicie zaś wypłacaniem nowego Świętopietrza. Autor wylicza kraje, gdzie albo ogół mieszkańców lub większa ich część są katolickiego wyznania, jako to: we Francyi, Austryi, Hyszpanii, Portugalii, Bawaryi, Belgii, we Włoszech i w Badenie; oblicza dalej w przybliżonej liczbie katolicką ludność w tych krajach na 92 milionów przeszło i sądzi, że każdy z pomienionych krajów powinienby się przyłożyć do tego Świętopietrza w odpowiednym do liczby katolickich mieszkańców stosunku. Niegdyś szły do Rzymu ze wszystkich stron świata bogate dary pieniężne: zmiana politycznych i religijnych stosunków była powodem ustania tego obyczaju, lub też redukcyi Świętopietrza aż do kwoty mało-co wynoszącej. Państwo kościelne, nie liczy nawet 3 mil. mieszkańców, musi przeto ponosić samo jedno wszystkie koszta, do których powinnoby się właściwie przyczyniać całe katolickie chrześciaństwo. Sprawy pontyfikatu obejmują równie interesa i korzyści wszystkich krajów katolickich, i jednakowe dla wszystkich są też do zwalczenia niebezpieczeństwa: ciężar zatem winien być równie rozłożony, zwłaszcza że co dla 3 milionów jest zbyt trudno, dla ogółu byłoby prawie niczem. Wybierając od 90 milionów np. po jednym „penny“ (moneta miedziana), tedyby wypadła ztąd rocznie kwota 375,000 funtów szter, równająca się prawie cywilnej liście angielskiej; na Francyę i Austryę — gdzie w przecięciu można liczyć po 26 milionów katolików, wypadłaby według tego obliczenia suma 110,000 funtów szterlingów, a porównawszy ją z wydatkami łożonemi na okupowanie wojskowe legacyi i granic austryackich, lub z kredytem żądanym przez ministeryum francuskie od zgromadzenia narodowego na expedycyę włoską, okazuje się kwota ta dość mierna. Najstosowniejszą przy tem byłoby rzeczą, gdyby zasiłki te szły na ręce tyczącego się rządu, przezcoby usunięto niedogodność bezpośredniej kontrybucyi — co w średnich wiekach było nieraz powodem do różnych nieprzyjemności; dochody pontyfikatu powinny być odpowiednie jego powadze, dostateczne i stałe. Jeżli cała Europa weźmie w tem udział, tedy niezawisłość papieztwa nie może być zachwiana, i niebyłoby powodu do obawy względem nachylenia się jego ku któremu bądź państwu: stanowisko papieztwa byłoby niezmiennie tylko duchowne i neutralne. (A. a. Z.)

Niemce.

(Wiadomości bieżące.)

Frankfurt n. M., 4. stycznia. Lokal konstytuanty naszej zamknięto dziś w obecności dyrektora policyi żelaznemi kratami. — Podług doniesień powziętych z dość pewnego źródła zamyśla władza centralna wydać w tych dniach rozporządzenie, mocą którego mają być zniesione w Niemczech bezwarunkowo wszystkie kluby demokratyczne. — Większość rozwiązanej konstytuanty zebrała się wczoraj wieczór na posiedzenie klubowe w nowem kasynie miejskiem, na którem dość żywo rozprawiano; wszelako oprócz kilku przed kasynem ustawionych żandarmów nieużyto żadnych innych środków przezorności, ponieważ wszędzie głęboka panowała cisza. Jak słychać, zamierza

demokracya wyprawić adres do większości konstytuanty i niechce mieć udziału w wyborach do zgromadzenia ustawodawczego. (D. Z.)

(Arcyksięcia Jana pobyt w Mnichowie.)

Mnichów, 4. stycznia. Jego Cesarzew. Mość Arcyksiążę Jan złożył dziś przed południem Jego król. Mości uszanowanie swoje. O godzinie 9tej przedstawili Mu się ministrowie. Arcyksiążę odjeżdża ztąd jutro o 8mej godz. zrana. Jego królewska Mość oddał natychmiast wzajemną wizytę Arcyksięciu, przyczem wręczył mu osobiście insygnia orderu Ś. Huberta. W teatrze przywitano Arcyksięcia z wielkiem uszanowaniem. Cała publiczność powstała z miejsc milcząco wprawdzie lecz z wyrazem niezaprzeczonego szacunku; sądzimy, że taki znak szacunku był zupełnie odpowiednim owej chwili. Arcyksiążę wszedł u boku króla i królowej do loży. (A. Z.)

(Wybory deputowanych.)

Stuttgarda, 4. stycznia. Dowiadujemy się właśnie z wiarygodnego źródła, że wybory deputowanych do zgromadzenia krajowego, mającego się zająć rewizyą konstytucyi, w połowie b. miesiąca rozpisane będą. (Lld.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 7. stycznia.)

Met. Austr. 5% — $85^{3}/_{4}$. Akcye bank. 1274. Sard. $33^{1}/_{8}$. Hyszp. 3% — $29^{3}/_{4}$. Polskie 300 — $115^{1}/_{2}$; 500 — $81^{3}/_{8}$.

Prusy.

(Posiedzenia izb pruskich.)

Berlin, 4. stycznia. Izba pierwsza rozpoczęła dziś swoje posiedzenia.

Najprzód głosowano powtórnie nad niektóremi do sprawozdania komisyi petycyonalnej należącemi wnioskami, które następnie przyjęto. Odczytano też wniosek deputowanego Carl, względem prawodawstwa o górnictwie, od wnioskodawcy jednak cofnięty, zwłaszcza po oświadczeniu pana ministra sprawiedliwości, że rząd będzie mógł wkrótce już przedłożyć odpowiedni temu wnioskowi projekt do ustawy.

Najbliższym przedmiotem przypadającym z porządku dziennego było sprawozdanie tyczące się zmiany §. 44 zachodnio-pruskiego prawa prowincyonalnego. Komisya czyni wniosek za przyjęciem projektu do ustawy bez żadnej zmiany. Deputowany Gerlach mniema, iż prawo to mogłoby tylko od pruskich stanów prowincyonalnych doznać zmiany. Pan minister sprawiedliwości zbijał jednak to zdanie, powołując się w tej mierze na art. 60 i 108 konstytucyi. Po dłuższych rozprawach przyjęto projekt do ustawy znaczną większością głosów.

Izba zajęła się następnie sprawozdaniem komisyi petycyonalnej. — Dzisiejsze posiedzenie izby drugiej rozpoczęło się o $12^{1}/_{2}$ godzinie przemową prezydenta hr. Schwerin. Prusy wewnątrz uporządkowane, na zewnątrz zajmują stanowisko godne poszanowania; taki jest cel właściwie; jeźli się będzie zdążać do tego, tedy uczyni się zadosyć obowiązkowi swemu, i łacno można się obejść wtenczas bez aplauzów, od pewnej strony izbie zaprzeczanych. (Oklaski.)

Z porządku dziennego przypada następnie interpelacya deput. v. Rohrscheidt do pana ministra oświecenia. Tyczy się ona nowego obciążenia nauczycieli podatkiem klasycznym. P. minister czyni uwagę, że prawo naukowe musi wprzód oznaczyć minimum płacy i stopę, według której skarb tudzież i gminy mają się do tego przykładać, a dopiero po tem wszystkiem może być mowa o przedłożeniu prawa. Tymczasem rząd będzie według możności zapobiegał i użyczał wsparcia tam, gdzieby nałożony podatek klasyczny stawał się uciążliwy.

Rozporządzenie względem prowizorycznej regulacyi stosunków patrymonialnych w Szlązku potwierdziła izba bez żadnych poprzedniczych rozpraw.

W dalszym ciągu wzięto pod rozwagę trzy sprawozdania komisyi petycyonalnej.

Minister sprawiedliwości przedłożył w końcu trzy projekta do ustawy izbom do rozstrzygnięcia. Odesłano je do komisyi sprawiedliwości.

(Niektóre szczegóły o posiedzeniu rady ministeryalnej z d. 3. stycznia.)

Berlin, 6. stycznia. Lubo bliższe szczegóły ważnego posiedzenia rady ministeryalnej z dnia 3. stycznia, na którym król blisko pięć godzin był obecny, potąd jeszcze są tajemnicą, jednak dowiedziano się już o niektórych pojedynczych datach, które same przez się zasługują być podanemi do wiadomości publicznej. Król przedłożył w obszernej mowie swoje zdanie o postępowaniu swojem, w obec zbliżającej się do swego kresu pracy rewizyi konstytucyi; mowa ta miała nad wszelkie spodziewanie przypominać pewne pamiętne słowa mowy mianej przy złożeniu hołdu 15. października 1840 i mowy od tronu przy zagajeniu sejmu dnia 11. kwietnia 1847. Król mówił o koniecznej potrzebie wyjścia ze stanu prowizorycznego, z którego to powodu sam z upragnieniem czeka tej chwili, kiedy będzie mógł zaprzysiądz konstytucyę; lecz właśnie dlatego potrzebną jest rzeczą nadać konstytucyi we wszystkich punktach taką treść, aby się stała budowlą, w którejby wszystkie partye swobodnie mieszkać mogły. Przedewszystkiem potrzeba, aby ustało prowizoryum tyczące się pierwszej izby, przeto więc nieodpowiedne są wnioski pierwszej ani drugiej izby, albowiem projekt izby pierwszej dąży właśnie do dalszego zatrzymania tego prowizoryum, a projekt izby drugiej niepodaje dostatecznej gwarancyi pod względem rozwoju naszego życia publicznego. Król obstawał stanowczo przy zdaniu, że równie należy utrzymać prawo mianowania przynajmniej pewnej części pierwszej izby, przeto też utwierdza się powszechnie rozszerzona pogłoska, że rząd z swojej strony w formie odpowiedzi izbom przedłoży projekt, aby król do pierwszej izby mianował dożywotnie trzecią część, t. j. 60 członków izby pierwszej (niebędzie więc dziedzicznego parostwa), pozostające zaś dwie trzecie części mają być wybrane według powziętych przez drugą izbę uchwał. Słychać oraz, że na tem posiedzeniu dyskutowano nad żądaniem zmiany tak co do wolności druku jako i wolności stowarzyszeń, „ponieważ te dwie wolności w teraźniejszej objętości swojej, czynią niepodobnym wszelki rząd zregulowany.“ W tej ważnej kwestyi niepowzięto jeszcze decyzyi, dowiadujemy się jednak, że król wyraźnie zażądał, aby na przyszłem posiedzeniu rady ministeryalnej przedłożono obszerne skreślenie stosunków tyczących się gazet i stowarzyszeń, co ma posłużyć jako punkt oparcia do powzięcia w tej mierze stanowczej decyzyi. (B. Z.)

(Niemiecka rada administracyjna.)

Berlin, 6. stycznia. Przerwane przez święta plenarne sesye rady administracyjnej zaczęły wczoraj wieczór znowu iść dawnym trybem. Przystąpienie księstw Hohenzollern do przymierza z 26. maja z. r. jest zapowiedziane, tak iż można mieć nadzieję, że i w okręgu tych księstw dość wcześnie przyjdzie do skutku wybór do izby reprezentantów ludu. Wszystkie państwa, które przystąpiły do traktatu, wyjąwszy Saksonię i Hanower, przesłały już do rady administracyjnej regulamina wyborów, które po uprzedniem rozpoznaniu odesłano przynależnym rządom w celu wykonania wyboru deputowanych na dzień 31. bieżącego miesiąca. Również publikowane są prawie wszędzie regulamina wyborów przez dzienniki rządowe. Przeto rada administracyjna zamierza teraz ułożyć stanowczo projekt konstytucyi, jak takowy, bądź niezmieniony w pierwotnym składzie, bądź z uznanemi za słuszne modyfikacyami sprzymierzonych rządów, jako spólna ich propozycya, ma być przedłożony zgromadzonemu sejmowi, ażeby się z nim porozumieć.

(Kurs giełdy berlińskiej z 10. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 107. Oblig. długu państ. $88^{3}/_{8}$. Akcye bank. $99^{1}/_{2}$ L. Pols. listy zast. $95^{1}/_{4}$. Pols. 500 — $80^{1}/_{2}$; 300 — $119^{1}/_{2}$. Frydrychsdory $13^{1}/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $12^{1}/_{4}$. Austryackie bank. $90^{3}/_{4}$. L.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w Wadowicach.)

Wadowice, 1. stycznia. Od 16. do 31. grudnia z. roku sprzedawano na naszych targach w przecięciu korzec pszenicy po 17r.34k.; żyta 11r.17k.; owsa 7r.11k.; ziemniaków 4r.; — cetnar siana 2r.45k.; sąg drzewa twardego 14r.; miękkiego 10r.; — funt mięsa wołowego 13k. i garniec okowity 3r. 15. kr. w w.

(Ceny targowe w Tarnowie.)

Tarnów, 2. stycznia. Na targach z dnia 21. i 28. grudnia płacono u nas za korzec pszenicy 14r.20k.—14r.30k.; żyta 8r.30k.—8r.45; jęczmienia 10r.—10r.16k.; owsa 5r.50k.; hreczki 7r.30k.; ziemniaków 4r.20k.—4r.25.; grochu 10r.40k.—10r.50k. Cetnar siana kosztował 3r.5k.—3r.10k.; okłotów 1r.45kr.—1r.55k. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 21r.15k., miękkiego 13r.20k.—13r.45k. Funt mięsa wołowego $13^{3}/_{4}$k. w w.

(Kurs wekslowy wiedeński z 9. stycznia.)

Amsterdam $155^{1}/_{2}$ l. 2. m. Augsburg $111^{1}/_{2}$ p. uso. Frankfurt $110^{1}/_{2}$ p. 3. m. Genua $128^{1}/_{2}$ p. 2. m. Hamburg 164 l. 2. m. Liworno 110 p. 2. m. Londyn 11.12. l. 3. m. Medyolan 100 p. 2. m. Paryż $132^{1}/_{2}$ l. 2. m. Agio duk. ces. 19. Napoleond. 9. Szufrynów 15.50. Agio śrebra $10^{3}/_{4}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 14. stycznia. Drohojowski Ludwik, z Radłowic. — Mikuli Kajetan, z Stanisławowa. — Papara Stanisław, z Dalnicza. — Bochdan Feliks, z Zadworza. — Korytko Seweryn, z Suchodołu. — Horodyński Rudolf, z Krogulca. Szeliski Kazimierz, z Tarnopola.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 14. stycznia. Hr. Łazański Wacław, do Przemyśla. — Zabielski Ignacy, do Litwinowa. — Turczyński Jan, do Soposzyna. — Garapich Władysław, do Cebrowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28'' 0''' 10''''	—12°,5	—8,	wschodni	Pochm. śnieg
2 god. zr.	28. 0. 6	—8°	—12,5	półn. wsch.	Pogoda ⊙
10 g. ww.	28. 0. 6	—8,6°			Pochm. śnieg

TEATR

Dzisiaj: Opera niemiecka „**Liebestrank.**“
Jutro: **Staroświecczyzna i Postęp czasu**, szkic dramatyczny w 4 oddziałach.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowéj.